

V vodnjak padel je v Federacijo pri Bel'aku... sinček kmeta Viliča. Otroka so potegnili... kot mrljica.

Po svetu.

Zblaznel je duhovnik Straus v ameriški... Masouri. Prišel je kamenje metati in... streljati. Ubil je 8 oseb ter ranil 3.

Med zamorci in belimi Amerikanci je prišlo... do krvavih bojev. Bilo so obesili 5 za... ker so ti 2 bela ustrelili. 2 zamorca... skočila v strahu v vodo in utonila.

Rudarska smrt. V jami Lour pri St. ... na Francoskem so se razstržili plini in... 8 knapov.

Nabirajte jubilejne marke!

Kakor znano so izdane v proslavo cesarje... jubileja posebne poštne marke. Mi... o, da nam pošljejo naši somišljeniki... te poštne znamke. Za veliko število... znamk dobimo gotovo svoto denarja, ki se... porabila v napredne šolake na... Nabirajte torej jubilejske marke in po... jih uredništvu „Štajerca“.

Gospodarske.

Vojastvo in kmetjsko gospodarstvo.

V teh vrsticah nam ne gre za politične vzroke, ki... govore za in proti vojaštvu. Vsak pameten in lo... misleč človek bo prepričan, da je vzdrževanje bolj... manj močne vojske neobhodno potrebno in da bo... tako tudi ostalo. Ostalo pa bode tako dolgo, kakor... dolgo bodo obstajale države, ki bodo morale svoje... po večini gospodarske — koristi braniti zoper druge... države. Branijo pa jih lahko — hvala Bogu ne le z... orožjem; diplomacija ima veliko zaslobo pri svojih... pogajanjih, če se ve, da se opira lahko v slučaju na... močno, vedno pripravljeno vojsko. Mir se zagotovi v... prvi vrsti — kakor čudno se to na prvi pogled zdi —... s tem, da je vojaštvo vsak čas pripravljeno za vojsko.

Tudi ne maramo govoriti o raznih zahtevah, ki so... se stavile v zadnjem času večkrat in od raznih strani... in ki jih je tudi vojaška uprava priznava, n. pr. zahteva... po dveletni službi, glede dovolitve dopustov ob času... žetve za kmetijske posele i. t. d.; očitati hočemo samo... zveze med vojaštvom in kmetijstvom.

Naj se to zdi še tako malo verjetno, vendar se... mora priznati, da sta oba poklica v tesni zvezi in da... vplivata zelo drug na drugega.

Kmetijstvo daje domovini na leta in leta svoje naj... boljše moči na razpolago, da jih lahko porabi za vojsko, in... z veseljem, iz odkritosrčnega, patrijotičnega mišljenja. Statistika nam pravi, da pripada več ko polovica vseh... vojaških oseb kmetiskim stanovom, zgodovina nas uč... da sta cesar in dom vedno dobila najboljši, najpo... gumejše in najzvestejše vojske iz kmetjskega stanu.

Kako vpliva vojaštvo na kmetijstvo? Splošno se... lahko reče, da koristi vojaška obveznost kmetom zelo, a... zanikati se tudi ne more, da jim na drugi strani tudi... precej škoduje.

Korist lahko spoznamo: Mlad fant, čegar ob... zorje je bilo, predno je bil pozvan k vojakom, zelo ozko, spozna pri vojakih svet, življenje in red. Mladi ljudje pridejo vun v svet, spoznajo druge kraje... in dežele in se seznanijo s tovariši iz drugih stanov in... poklicov. Z eno besedo: razširijo si svoje obzorje. Če se... oziramo na razmere pri naših domačih polkih, po... tem vidimo že pri onih naših garnizijah, ki leže na jugu... naše domovine, da spoznajo naši otroci dežele, šege in... običaje, ki jih brez vojaštva pač ne bi imeli nikdar, ali... pa zelo redko priliko proučevati.

Ali tudi strogo vojaška disciplina, skrb za red in... navsezadnje večkrat potrebni veliki napori lahko ugodno... vplivajo na izomiko in izobrazbo mladega vojaka, utrdijo... mu značaj, voljo in energijo. O vseh teh kor... istih nam pač ni treba še dalje govoriti, ker so preveč... očitne.

A ravno te koristi delajo tudi veliko škodo, ki se... opazi posebno pri sedanjih razmerah v kmetijstvu. Marsikateri mladenič, ki ni imel doma upanja, da bi... prišel na svoje posestvo se ne vrne več na kmete. Spoznal je življenje v garnizijskih mestih, ugaja mu in

zato se ne mara več vrniti na deželo. Mislijo si, da si... bodo s tem, da spremenijo svoj poldik, popravili svoje... gmotno stališče, hočejo v tovarne, iščejo službe pri ž... leznici, v trgovinah i. t. d. Sami pravijo, da so spre... menili svoj poklic, da bi si zboljšali svoje gmotno sta... lišče; večkrat pa je tega kriva samo domišljavost, ki je... nastala iz tega, da so spoznali nove razmere in pred... vsem mesto: sramujejo se, da bi postali zopet »kmečki... hlapci«.

Mnogo se je že pisalo o tem, da je stara, dobra... in častna beseda »kmet« postala v zadnjem času — po... sebno med kmeti samimi — tako neprijubljena in da se... je kmetje sami sramujejo. Ničče noče več biti »kmet«,... ampak zvejo se »kmetovalec«, »posestnik«, »ekonom«... in kar je še več takih imen. Kakšen je gospodar, tak... je tudi hlapec. Nobeden noče več biti »kmečki hlapec«... in se tudi ne tako imenovati. To staro, častno ime se... opiše na razne načine. Najbolj je priljubljeno ime »kme... tijski delavec«. Značilno pri vsem tem pa je, da se beseda... »hlapec« navadno opiše z besedo »delavec«. To pa vsled... tega, ker je socialna demokracija znala narediti ime... »delavec« zopet častno in mu priboriti priznanje.

In v tem, da je vojaštvo spravilo ob čast službo... hlapcev, tiči v sedanjih razmerah velika škoda za vse... kmetijstvo. Sedaj pride naloga naših zastopnikov, da to... škodo odpravijo.

Ali kako pa? V naslednjih vrsticah hočemo pokazati pot, ki bo... mogoče peljala k našemu cilju in po kateri se bode mogoče... dalo še kako drugače koristi nasemu kmetijstvu.

V prejšnem delu te razprave smo pokazali, da se... mnogi kmetijski delavci, posebno hlapci, po odsluženih... vojaških letih ne vrnejo zopet domu, ker se — vsled... različnih vplivov in iz različnih vzrokov, sramujejo svo... jega poklica. Ta neugoden vpliv vojaškega poklica bi se... moral odpraviti. To pa bi se lahko zgodilo le na ta način, če bi se fantom vcepilo prepričanje, da je tudi... delo in poklic hlapca častno. V tem oziru bi lahko zelo... ugodno vplival primeren pouk in primerna vzgoja. Od... vojaške se seveda ne more zahtevati, da bi poskrbela za... to, da bi se v mladih vojakih vzbudilo veselje za kmečki... stan. To spada v šolo, v družino.

Ustvarila pa bi se lahko institucija, s katero bi se... lahko med časom vojaške službe gojil v vojakih — sicer... le neposredno — kmečki stanovski ponos.

Avstrija bi si v tej stvari lahko vzela vzgled na... drugih državah, posebno na Rumunski.

Tukaj menimo kmetijske večerne tečaje pri vojakih. S... takimi bi se lahko na eni strani povzdignil kmečki stanov... ski ponos pri vojakih, na drugi strani pa bi se vojaki... lahko tudi poučili v pametnem obdelovanju posestva in... lahko bi se seznanili z marsikaterim novim načinom pri... gospodarstvu.

Umljivo je, da ne moremo zahtevati od vojaške... uprave, naj poleg tečajev in iz različnih vzrokov še za... kmetijsko izobrazbo vojakov. Tudi politični vzroki pri... nas tega ne bi dopuščali. Kar je mogoče na Rumunskem, to... pač pri nas ni ravno mogoče. Ali tudi te razmere bi ne... bile nobena resna ovira, če bi se vprašanje večernih... poučnih tečajev pri vojaštvu za resno vzel in primerno... vpoštovalo.

Šlo bi mogoče na sledeči način:

Trenutno draginjo živi v mestih, o kateri se toliko... govori in o kateri vzrokih nam pač ni treba govoriti, čuti... pred vsem gotovo tudi vojaška uprava, ki mora skrbeti... tisočim in tisočim na dan za živež. Tukaj pa bi lahko... začeli s tem delom. Vojaška uprava bi gotovo privolila, če bi... bilo za vsako garnizijo primerno veliko zemljišče na razpolago, na katerem bi se lahko vsaj... deloma oni pridelki dobili, ki jih potrebuje uprava vsak... dan. Gotovo bi se vojaška uprava tudi ne branila nekaterih... pogojev, če bi se ji zadržilo in dalo zagotovilo, da pri... tem ne bo trpela vojaška izobrazba.

Ti pogoji bi bili nekako sledeči:

1. Za sredstva pri gospodarjenju: delavske moči, seme, gnoj i. t. d. mora skrbeti vojaški erar.

2. Z zemljiščem se mora gospodariti po modernih... nazorih in pametno. Določenim gospodarsko izobraženim... vladinim osebam (potovalnim učiteljem i. t. d.) se mora... pustiti potreben vpliv. Potrebna dela bi se lahko — z... ozirom na veliko število delavskih močij, ki so na razpolago, opravila ob času, ko bi vojaška služba s tem... ne bila prikrajšana in ne imela škode. Moštvo bi imelo s... tem delom gotovo veselje, tako da bi se jih mnogo radovoljno... oglasilo, ki bi v prostem času delali. V vsaki garniziji se bo... menda tudi našel kak častnik ali podčastnik, ki bo... lahko delo nadzoroval, razdelil in vodil. Kmetijsko izobražene učne moči bi ga morale pri... tem podpirati in skrbeti tudi za teoretično izobrazbo vojaštva... (pametno gnojenje in krmiljenje, gojenje in oskrbovanje... rastlin). V teh vrnih gospodarstvih bi se morale gojiti tudi... druge stroke kmetijstva, ki za vojaštvo samo nimajo... direktne koristi, ki pa imajo drugače za kmetijstvo velik... pomen (n. pr. hmeljarstvo, vino-in sadjereja).

Ni treba dvomiti, da bo, če se bo vsa stvar pametno... začela in primerno izvedla, imelo gospodarstvo veliko... korist od tega. To pa na dvojen način.

1. Vojaki, ki bi prišli iz dežele, bi imeli dovolj... prilike, da bi videli pametno gospodarstvo in da bi pri njem... tudi sami sodelovali. Z bogatimi izkušnjami bi se vrnili... v domovino in tam bi jih lahko izrabili praktično.

2. Ti vojaki se z vojaško službo ne bi odtujili svo... jemu poklicu, ampak bi se nanj priklenili še z močnejšimi... vezmi. Gotovo bi bilo tudi dovolj prilike, da bi se vzbujala... stanovska zavest vojakov, in zanimanje za kmetijske organizacije.

A tudi vojaški erar bi imel velik dobiček, ki bi se... lahko izrazil v številkah.

Vpraša se le, kedo naj da vojaškemu erarju ta... zemljišča na razpolago. Država in posamezne dežele. Izdatki za to bi ne bili preveliki in bi kmetijstvu gotovo... toliko koristili, kolikor različne kmetijske šole, subvencije... i. t. d.

Ni naša naloga in tudi ne spada v okvir tega... spisa, da bi natanko naštevati stroške, ki bi jih povzročilo... to podjetje in da bi podali natančen načrt te organizacije. Na... vsak način bi prinesla velike koristi. Tudi bi se dalo s tem... lahko poskusiti v jedni ali drugi garniziji, ki ima vojaštvo iz... pretežno kmetijskih slojev.

Če smo s temi izvajajni opozorili merodajne kroge... na to zadevo, smo dosegli svoj namen. Sedaj pa je naloga... poklicanih zastopnikov kmetijstva, da to vprašanje preš... tudirajo in storijo potrebne korake. K.

Štiri poglavitve reči pri zatiranju peronospora.

1. Peronospora ne nastopi vsako leto ob istem času. Lahko nastopi že v maju ali tudi še le v septembru, kakor hitro sta dana oba pogoja skupno, da lahko vzklijejo njene troske, namreč toplota in mokrota. 2. Peronospora se ne prime samo listov, ampak tudi grozdja in tako uniči večkrat celo trgatve. Zato moramo gledati na to, da tudi grozje pošteno oškropimo. 3. Peronospora ne odmravne lahko. Kdor misli, da bo letos malo ali nič peronospora, ta se moti; lani je sicer nastopila manj hudo. To pa ne sme zapeljati nobenega vinorejca, ker sicer zna zgubiti velik del trgatve. 4. Ljudje ali ne vedo ali pa ne pazijo dovolj na to, da mešanica iz galice in apna ni zdravilo za osmojene trse, ampak ea samo zabrani, da se trs ne osmudi. Če še le potem škropimo, ko je peronospora že nastopila, potem je prepozno. Ker peronosporne troske ne odmrjejo, ampak vsako leto le čakajo na ugoden čas, namreč ko je ureme toplo in mokro, zato se naj ravna vsak vinorejec po pravilo: prvi škropim maja, drugi v začetku junija, potem pa, kadar bo potrebno. Stori, kar moraš in potem naj pride, kar hoče. S tem si pribраниš očitavanje, da si si sam zakrivil škode na blagu in premoženju. Goričan.

Somišljeniki!

Kdor se strinja z našim delom, kdor razume in ceni našo nalogo, kdor ni naprednjak le na jeziku temveč tudi v dejanju, ta mora biti član našega

tiskovnega društva

(Pressverein).

Vsak član tega društva ima posoditi društvu 10 deset kron, ki se vrnejo in ki se tudi obrestujejo. Ta denar torej ni izgubljen, temveč se vrne na zahtevo z 4% obresti. Vsakdo ima lahko več deležev po 10 K, vsakdo pa vplača taki delež tudi lahko po obrokih (ratah).

Društvo ima namen, zagotoviti gospodarski, denarni temelj „Štajerca“, povečati list čim bolj, da zamore odgovarjati vsem zahtevam čitalcev, izdajati vsako leto „Štajerčev koledar“, ki bode nudil več koristnega in zabavnega čitiva kakor vsi drugi koledarji, — sploh ima naše tiskovno društvo namen, delati za izobrazbo, poduk, gospodarsko zboljšanje, delati za osvoboditev ljudstva od zatiranja in bede. Vsakdo bodi član, kajti izobrazba edino nas dovede do boljše bodočnosti.

Na delo!

Vodstvo tiskovnega društva „Štajerca“ v Ptuj.

Listnica uredništva in upravnishva.

Opozarjamo zopet, da je uredniški zaključek v opoldne. — Naročniki v Zel. Kaplji in St. Vidu pri Ptuj: Prosilj smo pošto, da dostavi list redno! — F. Guček, Merbeck: Plačano do 1./12. 1908. — J. K. Ormuž: List se redno odpošilja. Vprašajte na pošti. — S. V. Trbovlje: Velja isto.

Loterijske številke.

Gradec, dne 13. junija: 81, 80, 2, 52, 14. Trst, dne 20. junija: 48, 41, 76, 56, 36.

Dobrotanju človeštva služita apotekarja Thierry-balm in centifolij-mazilo, o katerih izbornost pričajo stotera zahvalna pisma. Ta dva nesrekoživa, svetovnoznana sredstva, ki se nikdar ne pokvarita, donajša skoraj vedno pomoč. Imajte ta sredstva vedno doma ter branite se ednaki ponaredbi, ki so kaznive in brez črednosti. Thierry-balm 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 5 K, Centifolij-mazilo 2 dozi K 3 60 se prave dobiva v apoteki pri anglijaru A. Thierry v Pregradi pri Rogatcu.

Razočarani so vsi o lahki in štedljivi rabi splošno hvaljenega tekočega „Cirine-Olwachswische“ za parket in linolej, samo